

HECE TAŞLARI

aylık şiir dergisi

97.on5mart2023

hece taşları

aylık şiir dergisi

yayın yönetmeni

tayyib atmaca

son okuma

metin özarıslan

kapak fotoğrafı

Alim Korkmaz

muhabbet yeri

haydarbey mh.32077.sokak
armada/2 d blok nu: 6
onikişubat/kahramanmaraş

0535 391 92 50

www.hecetaslari.com

hecetaslaridergisi@gmail.com

9. yıl. 97. sayı 15 Mart 2023

issn 2149-4509. (e-dergi)

BU SAYIDA

- Muhsin İlyas Subaşı / Yeşil Türkü / 3
- İbrahim Baz / Niyaz / 4
- Recep Şen / Derin Mevzular / 5
- Ahmet Arslan / Hak Âşıkları / 6
- İbrahim Sağır / Vardır / 7
- Selahattin Ölmez / Ömür Biterken / 8
- Tayyib Atmaca / Ömer Demirbağ ile
Şiir ve Gelenek Üzerine / 9
- Aysel Xanlarqizi Safarlı / Sən Gəldin / 11
- Aybeniz Garagile Qafarlı / Kövrək Şair / 12
- Kenan Erdoğan / Oyy / 13
- Cəmil Əkbər / Gedir / 14
- Emir Sıktaş / Kısırak Huylu Ay! / 15
- Erdoğan Öner / Ne Olur / 16
- Satılmış Şen / İçimdeki Gurbet / 17
- Mehmet Baş / Yokluk Gömleği / 18
- Yasin Şen / Şiire Dâir / 19
- Sebahattin Karadaş / Hâkim Bey / 21
- Casim Babaoğlu / Yalvarma / 22
- Günel Dəmirəsənoğlu Qızı /
Xoşbəxtliyin Astanasında / 23
- Metin Özarıslan / Ağıt / 24

● Muhsin İlyas Subaşı

Yeşil Türkü

Bana bir yeşil türkü söyleri misin çocuğum,
Ellerinde yüreğim, dilinde sözüm olsun.
Azerbaycan akşamı sarsın ufuklarını,
Türkünde umudumun kıvılcımı bulunsun.
Kanatmazsa hüznün katı yüreğimi,
Sen ara sevdalını, burada bırak bizi!..

Çocuğum, Bakü'ye git, ordan karanfil derle,
Onun rengi bilirim, kanımızdan beslenir.
Bak, bir ana oturmuş gönlüne gül dikeyor,
Bir bacı kardeşine "Ölme!.." diye seslenir.
Sen bu sesi beste yap, bahara sun ağlasın,
Karanfiller yalnızca Kafkasya'da kalmasın...

Güneşin kanımızda ağladığı güne bak,
Boya Hilâl'i ala, güneş rengi kızarsın.
Bilirim sen çocuğum, sen bu umutla doğdun,
Bunun için dağlarda azatlığa ağlarsın.
Ülkün bakışlarıyla ses versin bu destana,
Söyle yeşil türkünü, söyle mahzun zamana!..

● İbrahim Baz

Niyaz

Seninle ağlayıp senle güleyim
Bilirsin ben sana ebed köleyim
As beni zülfüne orda öleyim
Mezarımı yalnız Ferhatlar kazsın
Adımı taşlara Şirinler yazsın

Gülüm de sinene başka gül takma
Yalnız bana bak sen başka kalp yakma
Kakül kemendiyle tut da bırakma
Kördüğüm olalım Leyla kıskansın
Nâr-ı aşkımızdan Mecnunlar yansın

Kirpiğin okları değsin kaşlara
Avlasın kalbimi dönsün kuşlara
Bakma sen gözümde akan yaşlara
Derdimi yalnızca Keremler bilsin
Gözümün yaşını Aslılar silsin

Kapında eşiğim bekler dururum
Görmek için gece kapın vururum
Yok mu merhametin öldüm kururum
Mem'e bir söyle de bir tas su versin
Zinler gibi gönlüm murada ersin

Ayrılık nârıdır yakan ve yıkan
Dert ile demleyen lav gibi akan
Aşkındır bilesin bin derde sokan
Halimi bir sor da Vamık söylesin
Azralar el açıp dua eylesin

Hadi gel bekletme ey gonca gülüm
Kalmadı takatim yakındır ölüm
Bir toy kuralım da bitsin bu zulüm
Kamberler toplansın davullar çalsın
Daveti dört yana Arzular salsın

● Recep Şen

Derin Mevzular

neylesin hoş safayı
yol yorgunu yüreğim
dostla ačan ilkyaza
eremedikten sonra

kırıp dursun dümeni
dünya umrumda değil
aşk bağından nergisler
deremedikten sonra

isteyen alsın varsın
köŐ ü saray neyime
içine sevdiğimle
giremedikten sonra

yolların kıvrımları
zirvelere çıksa ne
içimdeki ülkeye
varamadıktan sonra

can denilen toprağa
tohum atsan biter mi
sevgi ile yeniden
süremedikten sonra

baktığı her nesneyi
göz seyretse nafile
eŐyanın derûnunu
göremedikten sonra

kepenek altındaki
saklı eri kim görür
insandaki o gizi
aramadıktan sonra

reklamdan öte gitmez
yaptığın iyilikler
sağ elinle gizlice
veremedikten sonra

kilim dokusak n'olur
yürek denen tezgâhta
gariplerin gönlüne
seremedikten sonra

gerinerek atlamak
hüner değil meydana
kör nefsin defterini
düremedikten sonra

tonlarca yük söz etsek
öğüt bulmaz yerini
kırbacı nefsimize
vuramadıktan sonra

● Ahmet Arslan

Hak Âşıkları

Her satıra inciler, dizer Hak âşıkları,
Sözü iyice süzer, yazar Hak âşıkları.

İçlere akışları, resmeder yakışları,
Mutlu, hoş bakışları, çizer Hak âşıkları.

Canında saklananı, yıkanıp aklananı,
Tövbeyle paklananı, sezer Hak âşıkları.

Hüzünlü havasında, bir sabır var yasında,
Sevgili deryasında, yüzer Hak âşıkları.

Hayat bulur zarıyla, Mevla'mın kararıyla.
Yüreğinin koruyla, gezer Hak âşıkları.

Sararıp solanları, dengede kalanları,
Dönerken olanları, süzer Hak âşıkları.

Arslan Ahmet; dağ deler, cevheri bulur eler,
Güzele methiyeler, düzer Hak âşıkları.

● İbrahim Sağır

Vardır

Gafil olma ey nefsim ibretle bak semaya,
Yıldızlar arasında hız içinde hız vardır.

Paralel âlemlerden kara deliklere dek,
Aklın çözümediği giz içinde giz vardır.

Hayatın yollarında bin müşakkat olsa da,
Muhabbet deryasında haz içinde haz vardır.

Dua için seherde Rab'be açık ellerde,
Zikr-i hafi dillerde, naz içinde naz vardır.

Her sabah dünyamızı aşk ile aydınlatan,
Güneşin merkezinde köz içinde köz vardır.

İlim erbabı erler kelimeler ederse eğer,
İbretlerle yüklenmiş söz içinde söz vardır.

● Selahattin Ölmez

Ömür Biterken

Terk eyle üstümü ey kara bulut
Sen yağmur olursun bana dert yağar.
Yaşadığım mekân sanki bir tabut
Dünyanın dertleri hep beni boğar.

Yüreğim yanmıştır gayri atmıyor
Kararmış gökyüzü güneş açmıyor
Kurudu gözyaşım artık akıyor
Kahır denizleri hep beni boğar.

Felek kocattın sen bu fani ömrü
Dostlarım görmezler gözleri kör mü
Bana reva görülen bu kara zulmü
Çile ırmakları hep beni boğar.

Cehennem gibidir sevgisiz kalmak
Gözüne bakarken zara sarılmak
Umut yayındaki okla vurulmak
Yüreğimden akan kan beni boğar.

Bu sevda büyüktü, tükendi bitti
Gözler görmez oldu dili lal etti
Çektiğim çileler, dünyaya yetti
Çile ırmağında, dert beni boğar.

Ölmez'in damında baykuşlar öter
Her gece dilinden dualar döker
Kimse bilmez nasıl ahu zar eder
Yangınlardan doğan ter beni boğar.

Ömer Demirbağ ile Şiir ve Gelenek Üzerine

● **Konuşturana:** Tayyib Atmaca

Şiirde geleneğin çerçevesi nasıl çizilebilir?

-Efendim, güzel sanatların bütün şubelerinde olduğu gibi şiirde de en mükemmele, en muhteşeme ulaşıldığı an, fark edilir ki bu zirveye varmak bir tünelden geçmekle mümkün olmuştur ve o tünelin adı, gelenektir. Sanat dallarının tarihi süreci izlendiğinde ilk hamlenin, ilk deneyişin -en güzeli avlamada- hiçbir zaman yeterli olamayacağı aşikâr. Yüzyılların biriktirdiği sayısız deneyim, usul, kaideler; o en güzelin sahneye davet edilmesi için yoluna serilmiş bir kırmızı halıdan ibarettir ki işte binbir ilmekle dokunmuş o haliya gelenek diyoruz.

Gelenek kavramı; divan, tekke, halk şiirinin yanı sıra modern şiiri de kapsar mı ya da tam olarak bu kelimenin kapsama alanındaki şiir odakları hangileridir?

-Sanatın olduğu yerde geleneğin oluşması, kaçınılmaz. Tanzimat'tan günümüze dek yeni, çağdaş, modern... gibi cafcaflı isimlendirmelerle ortaya çıkan oluşumların hepsi, aslında "Geleneği Reddetme Geleneği"nden başka bir şey değil! Neticede, tersinden de olsa bu da ayrı bir gelenek.

Geleneği reddetmek ya da geleneğin karşısında durmak şiir adına mı yoksa şairin kendi geleneğini oluşturma çabası adına takınılan bir tavır mıdır?

-Şair, bir yönüyle aykırı kişidir ya? Bu aykırılığı göstermenin en ucuz, en kolay yolu, geleneğe çatmak! Yani: "-Tolstoy da kimmiş!" diyen sivilceli ergen tavrı! Ya da: "-Ben Gazzâlî'ye katılmıyorum!" diyen ilahiyat birinci sınıf öğrencisi duruşu! Halbuki gelenekle çatışmak başka bir şeydir, geleneği aşmak başka bir şey. Gelenekte kalarak geleneği aşmakta sonuna kadar geleneği emdiği halde, sonuna kadar özgün kalmayı başarabilmiş bir Şeyh Gâlib'i, bir Fuzûlî'yi, bir Yûnus'u... ve daha nicelerini sayabilirim. Geleneğe karşı durmak, şair olduğu algısı için uğraşmak demek. Ama geleneğin dışına değil, üstüne çıkmak ise, işte o, gerçekten şair olmak!

Ömer Demirbağ, şiirinin gelenekle ne tür bağları vardır? Şekil, içerik, hayal unsurları bağlamında neler söylemek istersiniz?

-Bir dîvânım var. Tabii ki aruzla ve beyitlerle kalemle alınmış. Asıl bölüm olan gazeller kısmından sonra musammatlar ve nazm'lar filan geliyor. Yani, şekil bakımından, bile isteye geleneği devam ettiriyorum. Çünkü uzanamadığım salkıma ekşi demek gibi bir ruh burkuntusu taşıyamıyorum. Salkıma bal gibi ulaşabilmekte ve her bir taneyi iştahla yiyebilmekteyim! İçerik ve hayal unsurlarına gelince, oralar tamamen şahsidir ve mizaca tabidir.

Gelenekten beslenmeden ve sadece günümüz şairlerini okuyarak şiir yazma talimine başlayanlar şiirlerini geleceğe taşıyabilirler mi? Nasıl?

-Şairlik duruşuna dair en cılız bir iddia, en gizli bir heves; hatta en minik bir özenme tavrında tek kişi bile gösterilemez ki yolu geleneğe uğramamış olsun. "Günümüz Şairleri" dediklerinizin işi gücü, tersinden de olsa geleneği tahkim etmek! Hele günümüzde geleneğe karşı çıkmak, aforoz edilen gelenekten kat be kat şiddetli bir taassupla ayrı bir geleneğin inşası değil mi? Şiirin geleceğe uğurlanması, yani nesilden nesle aktarılması ise ayrı bir meseledir ve o, sadece halkla mümkündür. Gelenekten arındırılmış söz yığınlarını nasıl şiir diye halka beğendireceksiniz ve onları halkın hafızasına nakşedebileceksiniz?

Geleneksel şiir denince neredeyse toplum tarafından kanıksanan ve adına "halk şairi" ve "divan şairi" denilen şairler için "yazacaklarını yazmış ve edebiyat tarihinin tozlu sayfaları arasında yerini almışlardır" düşüncesi size göre şiirimizin önüne örülen bir duvar mıdır? Değilse Türk şiirinin yeniden inşası denebilir mi?

-Genellikle emekliliği gelmiş çapsız edebiyat hocalarının esneyip duran öğrencileri teneffüs ziline kadar oyalamak için geveledikleri içi boş tekerlemelerdir onlar! Yeryüzünde eskiyi yok bilerek yeniyi bulabilmiş bir topluluk var mıdır? "Tarihin tozlu sayfaları" dediğiniz an, bugünden geçen ve geleceğe giden yolu da ta baştan tıkadınız demektir! Bu iş, eski diye küçümsenene burun kıvrarak, dudak bükerek değil; onu aşarak olur. Batı, Hıristiyanlıktan önceki antik Roma'ya eski demeyerek onu hayranlıkla yeniden yorumladı ve Rönesans'ını gerçekleştirdi. Ya biz?

Her şairin yazıya dökmese de elbette şiir üzerine düşünceleri, poetikası vardır. Düşünce dünyamızdaki bu hususta neler canlanıyor?

-Oraya dair konuşmaktan ürküyorum doğrusu. Poetika, sanatkârın kendi sanatına dair tefekkürü. Şairin kendine ait şiirleri nasıl yazabildiğine dikkat kesilmesi ve ürpermesi var ya? “Bir ben vardır ben-de benden içeru”ya kadar gider, bunun iz sürüşü. Kısacık bir an gönülde tünemiş ilham kuşunu bir lahza, bir saniyecik kadar yakından izlemek fırsatı. İşte poetika bu. Divânımın dibâcesi sayılacak ilk sayfalarında biraz değinmiştim buna. Oraya havale edeyim izninizle.

Sizce geleneğe bağlanmak bugünden geçmişe gitmek mi, geçmişe bugüne taşıyarak yeniden inşa etmek midir?

-Zaten gelenekten ayrı değiliz ki ona bağlanalım. Dünyanın hayran kaldığı, asırlar içinde oluşmuş muhteşem bir birikiminiz varsa ondan ürkmenin, kaçmanın bir anlamı yok! Hele onu silmek, yok bilmek mümkün değil. Bugün Aztek medeniyeti ve Maya uygarlığı bile belgesellere konu oluyor, gündeme geliyorsa bu demektir ki birikim yok edilemiyor! O zenginlik, en fazla birkaç neslin gözünden kaçırılabilir belki; ama zamanla yine erbabınca bulunur, ortaya çıkarılır ve yorumlanır. Geleneği var kabul etmek, geçmişe gitmek değil; dededen kalma çil çil altınların günümüzde ne servet tuttuğunun farkına varmaktır.

Türk şiirinde geleneği çağın getirdikleriyle sentezleyip yeniden üreten şairler hakkında neler söylersiniz?

-Esasen gelenek dediğiniz, her dönemin attığı ilmeklerden oluşup günümüze gelmiş ve bugünün attığı düğümlerle de geleceğe doğru uzanan bir muhteşem örgüden başka nedir ki? Her sanatkâr farkında olarak veya olmayarak ona katkıda bulunuyor. Yahyâ Kemâl'den Mehmed Akif'e, Necip Fazıl'dan Sezai Karakoç'a, Yaman Dedé'den Ali Ulvi Kurucu'ya kadar niceleri var ki günümüzde o dokumaya ne ilmekler atmıştır. Hepsi ondan beslenmekte ve ona katkıda bulunmakta, aslında.

Geleneği bilmek günümüz şairi için bir zorunluluk mudur? Kendinden önceki şiir mirasının bahçesinde gezmeden de şair olunabilir mi?

-Daha dört işlemi bilmeden bilmem kaç bilinmeyenli denklem çözme hevesine kapılmak ne ise

gelenekten ve önceki ustalardan bî-haber olarak şairlik havalalarına girmek odur! Altında ekmeği olmadan, yalnızca kremaya pasta denir mi? Sadece ilginç olabilirsiniz belki; ama gerisi gelmez. Ayakta durabilmek için basacağınız bir zemin yok çünkü.

Geleneği sürdürmek mi gelenekten beslenmek mi önemlidir ve bunun bir ölçüsü veya dozajı olmalı mıdır?

-Geleneği sürdürmek, gelenekten hakkıyla beslenmekle mümkündür. Beslenmek ise ondan ürkmemekle...

Geleneğe ait malzeme özgünlüğün önünde bir engel teşkil eder mi?

-Adı üstünde işte: Malzeme. Malzemedен kısmak, sahtekâr müteahhidin işi. İki şiddetindeki sarsıntıda bile bakarsınız ki eser, yerle bir. Malzemedен sonuna kadar faydalanmak; ama eserin her milimetrekaresinde yine de kendi imzasını ışıltatmak. Merhum N. Fazıl'ın dediği gibi: “Formun içinde kalarak formu aşmak”. Yani geleneğe mahkûm olarak değil, ona hâkim olarak ondan yararlanmak. Üstün ve özgün sanatkârın yaptığı, budur.

Modern gelenekçi ne demektir? Bu sıfat hangi şairlerimiz için kullanılabilir?

-Kendi çağından kopmaksızın geleneği kullanan demektir ki bu durumda büyük şairlerimizin hepsi kendi zamanının birer modern gelenekçisiydi. Nesîmî'den Fuzûlî'ye, Bâkî'den Nedîm'e kadar sayısız şairimizi böyle tanımlamak mümkün.

● Aysel Xanlarqizi Safarli

Sən Gəldin

Xatirələr kirlənmişdi o gecə,
Yudum, yudum, kirpiklərimdən asdım.
Yad əllərdə isitdiyini əlini,
Köz eləyib əllərimə dağ basdım.
Mən ovcumda öləcəkdim, sən gəldin.

Bir uçqunda dağıntılar altından,
Ölməmişdim, yaralanıb çıxmışdım.
Bir gecədə əllərinin tumarı,
Boya kimi saçlarımdan axmışdı.
Mən saçımdan öləcəkdim, sən gəldin.

Gözlərimdə qayıq oldu həsrətin,
Boğulanda tutub çıxdım naəlac.
Bu dünyanın hər nəyinə tox ruhum,
Təkcə sənə saf eşqinə acdı, ac,
Mən acından öləcəkdim, sən gəldin.

Ürəyimə gün doğmadı bir dəfə,
Ömür keçdi gecə kimi qoynumda
Unutmağa güc yığırdım içimdə,
Soyunurdum bu sevgini əynimdən.
Mən gücümdən öləcəkdim, sən gəldin.

Son şeirimi son nəfəs tək, yazmamış,
Söz içində öləcəkdim, sən gəldin.

● Aybeniz Garagile Qafarlı

Kövrək Şair

Xəyalı göylərdə gəzib də yazır,
Əlini sevgidən üzüb də yazır,
Ürəyin ovcunda əzib də yazır,
Bəlkə də bir kövrək şairdi bu qız.

Düzüb gözlərinin yaşın vərəqə,
Tökübdü başının daşın vərəqə,
Köçürüb ömrünün qışın vərəqə,
Bəlkə də bir kövrək şairdi bu qız.

Həsrəti çiyininin yükü olubdu,
Dərd-ələm əlindən elə solubdu,
Buludtək qaralıb yenə dolubdu,
Bəlkə də bir kövrək şairdi bu qız.

Ömrünü yollara calayıb yazır,
Köksündə bir ocaq qalayıb yazır,
Dərdini boynuna dolayıb yazır,
Bəlkə də bir kövrək şairdi bu qız.

Bəxtinə rənglərin qarası düşüb,
Canına Şuşanın yarası düşüb,
Məmləkət bölünüb, parası düşüb,
Bəlkə də bir kövrək şairdi bu qız.

Yığıb, boğçalayıb sözünü yenə,
Torpağa söykəyib üzünü yenə,
Ölsə də deyəcək düzünü yenə,
Bəlkə də bir kövrək şairdi bu qız.

● Kenan Erdoğan

Oyy

Kudretten mühürlü kara gözlerin
Neden buğulandı dumanlandı oyy.
Bülbül gibi şakıyan o dillerin
Niye donuk donuk düğümlendi oyy.

Koşardın oynardın bir çocuk gibi
Atardın tutardın bir boncuk gibi
Ağaçtın, çocuklar tomurcuk gibi
Ne zaman büyüdün yeşillendi oyy.

Sonra güz geldi de rüzgarlar esti
Sarıp da soldu soluğu kesti
Gazel oldu yaprak söylendi sustu
Bağda bestelendi mırıldandı oyy.

Dünya dedikleri bir kuru yaprak
Ondan geri kalan bir yığın toprak
Rüzgârın önünce gitti uçarak
Gerçektin sanırdık yalanlandı oyy.

Gedir

Günlər keçir qocalırıq dünyada,
Gözümüzdən işıq gedir, nur gedir.
Zəhmət çəkib biz çatsaq da murada,
Dizimizdən taqət gedir, gir gedir.

Çatılıbdır çatılmayan qaşımız,
Ağarıbdır saqqalımız, başımız,
Payız gedir, yaxınlayır qışımız,
Eləbilki tufan qopub, qar gedir.

Zəifləyir yaddaşımız, huşumuz,
Əldən qalır görüləsi işimiz,
Ağzımızda qərar tutmur dişimiz,
İnci gedir, sədəf gedir, dürr gedir.

Qırışlar da iz salıbdır üzlərə,
Duman çöküb, tor gəlibdir gözlərə,
Ağrı çökür oynaqlara, dizlərə,
Qüvvət gedir, qüdrət gedir, zor gedir.

Gəzənmirik oylaqları, dağları,
Solub gedir eşqimizin bağları,
Bar gətirmir şamamanın tağları,
Yetişməmiş alma-heyva, nar gedir.

Əzalardan sağlam qalmır biri də,
Sümüklər də, əzələ də, dəri də,
Bəhsəbəhsdən qalan yoxdur geridə,
Saxlamayıb butağında bar, gedir.

Tarix yola salır ulu şahları,
İstər günah etsin, ya savabları,
Ya sevimc gətirsin, ya da ahları,
Tərhan gedir, şahin gedir, sar gedir.

Meydan açıb bir ayağa durmamış,
At çapırıb, köhlənini yormamış,
Dövrənini tamam-kamal sürməmiş,
Neçə tay-tuş, neçə yoldaş, yar gedir.

Dəyişir zəmanə, dəyişir həyat,
Əbədi deyildir nə toy, nə büsat,
Tapılmır çarəsi, tapılmır heyhat,
Səraf gedir, zərgər gedir, zər gedir.

Könülləri sındırmasın sözüümüz,
Od-ocaqsız yandırmasın közüümüz,
Görə-görə kor olmasın gözüümüz,
Hörmət edək insanlara, gör gedir.

Cəmil, gəl unutma bu həqiqəti,
Əmanət almısan xətir-hörməti,
Sədaqəti, səxavəti, mürvəti,
Ellərin borcunu qaytar, ver gedir.

● Emir Sıktaş

Kısrak Huylu Ay!

Ben delice rüzgâr sen de deli tay,
Hedefi seçelim ummana doğru.
Gece kara yılki kısrak huylu ay,
Dörtnala koştursak her yana doğru.

Yaşam ne katar ki ruhsuzsa beden,
Sinekte kısrakta yaşar haybeden,
Gözüyle görmeden olsa metheden,
İnsanı sürükler ziyana doğru.

Düşün fikir eyle yap temaşanı,
Ezilsin isteme yere düşeni,
Çekme aşağıya seni aşanı,
Bilgiyle yoğrulun zamana doğru.

Atının iziyle dolu kıtalar,
Tarihe mührünü vurmuş atalar,
Türklük aleminden çığlık nidalar,
Yükselir akarız Turan'a doğru.

Çağın bilgisiyle ilim de fen de
Öğrenmek yetişmek var zaten gen de
Utkuya can verdik, aklımız sen de
Gönül pervanedir yarene doğru.

Çınarın dalları yine çınardır,
Analar evlatlar için pınardır,
Emircan uyanık olmakta kardır,
Yüreğim gam çeker sılana doğru.

● Erdoğan Öner

Ne Olur

Ölüm vardır, yüze kadar yaşasan
Hazine üstünde yatsan ne olur!
Gezdiğin yerleri altın döşesen
Mücevher suyuna batsan ne olur!

Son nefes geldi mi dinlemez aman
Azrail kapıya geldiği zaman
Sana lazım olan din ile iman
Sülaleni ihya etsen ne olur!

Misafiri sevmez gözlerin darsa
Şeytanın ipliği vücudu sarsa
Eğer ki kalbinde fesatlık varsa
Bin defa Kâbe'ye gitsen ne olur!

Seven varsa cenazene koşacak
Birlik olup mezarını deşecek
Bir gün gelir boyunu da aşacak
Toprak alıp toprak satsan ne olur!

Hayat baki değil, ölümü düşün
Biraz ahirete yönelsin işin
Seni kurtaramaz akrabın, eşin
Servetine servet katsan ne olur!

Boşa geçen bir ömüre yanarsın
Topraktan geldik ya, başa dönersin
Ölüm şerbetine mutlak banarsın
Dünya nimetinden tatsan ne olur!

Vakâri, dünyaya bıraktı eser
Vakit dolar sazı duvara asar
Bir gün o konuşan dillerin susar
Şeyda bülbül gibi ötsen ne olur!

● Satılmış Şen

İçimdeki Gurbet

Ey sevgili bir nice yol tutmuşum,
Evveli ahiri arası gurbet.
Beyhude bahtıma kura atmışım,
Yazısı gurbetmiş turası gurbet.

Sorardım "Ey gönül bir otur düşün,
Acep neden dinmez yağmurun yaşın"
Meğerki göğüsümde yanan ateşin,
Kibriti gurbetmiş çırası gurbet.

Yurtsuz fırtınalar tuttu ardımı,
Çok dolandım bulamadım yurdumu.
Tabiplere sual ettim derdimi,
Merhemi gurbetmiş yarası gurbet.

İlk yaz türküsünde bir uzak nehrin,
Geçtim kıyısından sitemin kahrın,
Akibet, güç bela vardığım şehrin,
Yapısı gurbetmiş yöresi gurbet.

Of desem nefesim gelir kerteye,
İçimdeki dağlar sığmaz örtüye,
Söküp yüreğimi koydum tartıya,
Kendisi gurbetmiş darası gurbet.

● Mehmet Baş

Yokluk Gömleği

Yokluk gömleğini giydim üstüme
Kalmadı cebimde pul yavaş yavaş,
Bir sözüm geçmedi cümle dostuma
Dağıldı evremde kul yavaş yavaş.

Dünyaya geldiysem günah mı söyle
Seven sevdiğine sver mi böyle
Bitir şu nefreti muhabbet eyle
rtld üstüme ul yavaş yavaş.

Gidenler gittide kalanlar kaldı
Gözlerim bir bitmez rüyaya daldı
Sevdiğim başımı belaya saldı
Soldu dallarımda gl yavaş yavaş.

Garibim ağlasam yaşım silinmez
şu gurbet elinde derdim bilinmez
Gidilir gurbete geri gelinmez
Savrulur peşimde kl yavaş yavaş.

Şiire Dâir

Şiir insanın kendini anlaması, içinden ve dışından onu kuşatan ruhu hissedebilmesi ve bir yarayı kendi kendine tedavi edebilmesidir. Şiir okuyan veya yazan bir kişi gönlüyle derinden duyduğu ve evreni içte ve dışta kuşatan bir ahenge kapılır ister istemez. Böyle bir kimse kalbindeki fevranı, zihnine yer edinmiş bütün itirazları ve gönlündeki tüm duygu katmanlarını şiirin ona sunduğu derin bir sükûnetle dindirebilir.

Bir yalnızlık deminde içinden yükselen hislerin kelimelere dökülmesi insana sevilen bir kimseyle sohbet etmiş gibi huzur verir. Şiir, insanı iyileştiren bir imkân oluverir. Bu yüzden onun insan ruhunu dingin kılan mûsikîye ve ahengiyle insanın ruhunu besleyen başka şeylere çok yakın bir yönü de vardır.

İyi bir şiir gözlerden dökülen yaşlar gibi insan ruhunun derinliğini, ihtişamını, hüznelerini hemen ele verir. Nesir insanı tanımak için yeterli olmayabilir. Fakat şiir ruhun bütün beklentilerini ve ıstıraplarını görmemizi sağlar.

İyi bir şiir insan ruhunu gösteren bir ayna gibidir. O billur köşkün içinde, yansıyan gün ışığının hareketleri gibi her şey değişken hâlleriyle arz-ı endam eder. Hayâl kırıklıkları, sevgiler, bekleyişler, ümitler bu aynada ürkek ürkek görünüp kaybolurlar. Çok derin bir duygu seli şiirin içinde akar durur. Duygular kelimelere ebediyen yerleşmek isteyen fakat onlarda bir türlü rahat edemeyen yollar gibidir.

Gerçek bir şiir çalışılabilirdiği gibi bazen de insanın kaderi ona uğrar. Şiir önce yaşanır, sonra yazılır. Şiirden kaçılmaz. Ona yakalanan kimseler çaresiz bir çırpınışın elindedir artık. Bunu sezdiğinizde sessizce bekleyip şiiri hissetmek sanırım en iyisidir. Şiir bir bütünü, bir kaderi, bir oluşu hissetmek demektir çünkü. Bir ağacın, çiçeğin, bir gündoğumunun insana yüklediği derin hisleri mısralara işlemek, doğadaki ahenge kalbimizle iştirak edebilmek demektir şiir.

Böyle bir şiirin yaşamın kelimelere bürünmüş

hâli olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü yaşam ahenktir. Şiir de ister heceyle yazılsın ister serbest vezinle, ahengi tıpkı bir elbise gibi üzerine giyer. Şekli ne olursa olsun şiirin taviz vermediği en önemli meselelerden biri onun ahengidir. Kelimeler, tesadüflerin sevkiyle bir araya gelmedikleri gibi şiirde ilk önce şairin duyabildiği bir uyumla bir bütün hâlinde duyulabilmektedir.

Öyleyse hangi vezinle yazılırsa yazılsın şiiri ahenkten ayrı düşünmek pek de mümkün değildir. Aruz ve hece vezinlerinde beliren ahengi aslında şiir gibi üstün bir ifadeye giydirilmiş elbiseler olarak görmek gerekir. Bu, başka milletler tarafından bulunmuş ahenk unsurları için de düşünülebilir. Serbest vezin ise bu ahengi kelimelere yüklemek anlamına gelir. Bu sebeple serbest vezinde şairin hâkimiyet kurabilmesi diğerlerinden daha zor ve burada kişinin şairliği daha belirgindir.

Şiirin iki kaynağı vardır: İnsanın kendisi ve tabiat. Bu iki kaynak şiirde bir ahenk içerisinde beraberdir. İnsan ve doğa, en derin hâliyle sanatta bir araya gelir. Doğanın ikram ettiği her güzellik artık şiirin mecazlar dünyasını teşkil eder. İyi bir şiir insanın duygularının olduğu kadar tabiatın da bir yorumundan ibarettir.

İnsan şiirde bir doğal hadiseyi ve unsuru işlerken aslında kendini ifade etmektedir. Dolayısıyla şiir, bizim evrenden kopuk ve uzak olmadığımızı gösteren ve ilhamımızın sığındığı bir liman olmaktadır.

Biz bedenimizle bu âlemde bahse bile değmeyecek bir yer işgal ediyor olabiliriz. Fakat duygu ve düşüncelerimizle sonsuz bir âlemde yaşıyoruz. Şiirin ilhamı duyguların ve düşüncelerin yukarıya çekilmesi anlamına gelir. İlham aslında bu anlamda duygusal bir genişleme, şiir de bunu tespit edebilmek demektir.

Şiir ister yazılsın ister yazılmasın, gönle dolan bir ilham ruhumuzun evrenin bazı sırlarını anladığını göstermektedir. Bu anlamda şiir bu sırların ifşa edilmesi demektir. Yalnız bunu yaparken gelenekte şairlerin kendi benliklerini satmak üzere hareket

etmediklerini bilhassa ifade etmek gerekir. Amaç büyük bir şaheser ortaya koymak değildi. Şiir insanın kendini ve evreni anlamaya başlaması demekti.

Bu sebeple bizim şiirimiz hikmetle beraber yürür. Son dönem şairlerinin birçoğunun gelenekle barışık olamamalarının altında şiirin özü demek olan hikmete uzak düşmeleri yatar. Birkaç sıradan iddia ile geleneksel şiirimiz üzerine konuşanların koca bir edebiyatı mahkûm etmelerindeki zafiyeti hazırlayan sebepler aynı zamanda şiirlerindeki sığlığın da sebebini teşkil eder.

Geleneksel bağlarından koparılmış bu şiir çok savruk ve amaçsızca bir araya gelmiş kelimeler yığını gibi gözükmetedir. Elbette bunlar da bir coşkunun ve ilhamın eseridir. Lakin şiir bugün tanımsız, tarifsiz, anlaşılmaktan ve hatta okunmaktan uzak bir hâldedir. Bu, geleneğin keskin hatlarla reddedilmesinin getirdiği bir kısır döngüdür.

Bana kalırsa bir şairin şiir geleneğimiz hakkında büyük bir iddiada bulunabilmesi için aruz, hece ve serbest vezinlerde kalem oynatması beklenir. Aksi hâlde her türlü iddiayı lafazanlığa hamledip ciddiye bile almayabiliriz. Aruzun ve hecenin denenmesinden, hatta bunlarla ilgili kaleme alınan yazı ve şiirlerin yayınlanmasından sonra bir tercihte bulunma şansına sahip olabiliriz. Fakat okunmayan ve üzerinde çalışılmayan bir edebiyatın reddi sadece çocukluktur.

Bu düşüncelerimi günümüzde şiirin geldiği noktayı düşünerek ifade ediyorum. Şiir okunmuyor. Ortak bir şiir zevki gelişmedi ve gelişmiyor. Var olan da yok oldu gitti. Herkes şiiri kendi dünyasının tapulu mülkü zannediyor. Dolayısıyla bugün hiçbir müşterekliği olmayan bir şiir dili gelişiyor. Bunlar Türkçe kaleme alınmasına rağmen yazılanlar insanımıza, kültürümüze hitap etmiyor. Anlık coşkular genişleyip millî ve toplumsal bir değer hâline gelemiyor.

Burada şöyle bir soru sorulabilir: Coşkularımız ortak bir değer hâline gelmeli midir? Bence evet, gelmelidir. Buna hayır cevabını vereceklerin olacağını da biliyorum. Fakat öyleyse söyleyin, şiir neden yazılır? Onu amaçsızlığa, anlamsızlığa ve bugün tükenmişliğe sevk etmenin temelinde geçen

asırda şiir konusundaki tavırların etkili olduğu ortada değil midir?

Geleneği reddedenler, onu küçümseyip hakir görenler ve çeşitli akımlar şiirin bugünkü hâle gelmesinin de başlangıcını teşkil ettiler bence. Ahenksiz, vezinsiz ve hatta kelimesiz manzumeler yazıldı. Bunlar elbette birer denemeydi ve daha geniş bir perspektiften bakılacak olunursa bunların bir kısmının şiirimizin geçirdiği kısa ve devamsız tecrübeler olarak kalması beklenir. Çünkü her şeyin başı anlamak ve anlaşılmasıdır.

Şiir anlaşılacak, derdin ifade edilmesi, şahsî hislerin toplumsal hatta evrensel değerler hâline gelmesi için yazılır. Bu sebepten her şair sadece mensup olduğu milletin edebiyatına değil, insanlığın ortak tecrübelerine de katkıda bulunur.

● Sebahattin Karadaş

Hâkim Bey

O benim kalbimi çaldı, ben O'nun gözlerini,
Hangimiz daha suçluyuz söyle bana Hâkim Bey?
Hayâlimde gül cemali, çölde serap gibidir
Baksam O'nu görüyorum hangi yana Hâkim Bey.

On üçümde bir çocuktum gözüm değdi gözüne,
Melül melül bakınca ben, gölge düştü yüzüne,
Sanki bir fırtına koptu şaştım Harput Kızı'na,
Yıllar hasret, yollar koşar gider düne Hâkim Bey.

Sevda gördün mü ömründe, söyle böyle Hâkim Bey?
Sevdi isem suçlu muyum, bakma öyle Hâkim Bey!
Âşık olmadın mı sen hiç, bana söyle Hâkim Bey?
Cezam ister müebbet ver ister kına Hâkim Bey!

*Hakkakul'*um düşünce ben, bir sevdanın nârına,
Aşta sermaye umuttur, varmasam da kârına,
Bu ömür hazân bitirdi, var mı nasip yarına?
Dizde takat kalmadı hiç yorgun düştü bu sine
Belki vuslat mahşeredir, menzil sine Hâkim Bey.

● Casim Babaoğlu

Yalvarma

Serbest yarandık dünyada serin ver çare yalvarma
Yalancıya bel bağlama vefasız yara yalvarma

Ehli vefa güneş gibi düz oturup düz konuşur
Hürmetler ile insana bey itibara yalvarma

Eser rüzgâr yüksek dağdan eridir dağın karını
Bir rüzgâr harman dağıtsa böyle rüzgâra yalvarma

Bahar gelir açar bağlar bülbüller şeydaya gelir
Zey vurup dalı kurutsa dönüp bahara yalvarma

Halimiz olup perişan getirin halden anlayan
Muhabbet kalksa aradan birde kenara yalvarma

Hakk'ın gedip zulüm olsa bir gün açılacak kapı
Fani dünyayı almaya bir zalimkâra yalvarma

Mansur kim dara çekilsen korkma sen dar ağacından
Enel Hakk diyenden sonra sultana dara yalvarma

Çevirme yüzünü Hakk'tan korkma zalimin zulmünden
Sundurma açan gülünü boşa ak yara yalvarma

Babaoğlu gülü açar yeşil olur dört etrafı
Sunarsa açan gülün mukayyet ol hara yalvarma

● **Günel Dəmirəsənoğlu Qızı**

Xoşbəxtliyin Astanasında

Xoşbəxt bir sevginin astanasında
Uğurlu bir yolun başındayam mən.
Qarşından bir bahar al-əlvan gəlir,
Baxma ki, taleyin qışındayam mən.

Baxma ki, ömrümdən illər puç oldu,
Keçilməz əngəllər gücümü aldı,
Enişlər, uçurlar arxada qaldı,
Taleyin hamar yoxuşundayam mən.

Hələ qarşdadır gözəl gələcək,
Hələ qönçəsində gözləyir çiçək,
Sən, ey qəm buludu başımdan əl çək,
Sevinib-güləcək yaşındayam mən.

Acı ızdırabda həsrətdən uzaq,
Yalançı sevgidən, minnətdən uzaq,
Daha xəyanətdən, nifrətdən uzaq,
Rahət həyat axtarışındayam mən.

Uzağam lüzumsuz ehtiyaclardan,
Deyiləm qarnı tox, gözü açlardan,
Uğurla çıxmışam qaça-qaçlardan,
İndi qovha-qov yarışındayam mən.

● Metin Özarıan

Ağıt

Yıkılır ilim obam
Bilmem nasıl kurtulur
Kalıp enkaz altında
İçimde bir kurt ulur

Tanrı bize acıya
Kardeş bakmaz bacıya
Dayanamaz acıya
Nice yürek yırtılır

Kara çalar alımız
Suya batar salımız
Nice gümrah dalımız
Gizli elle kertilir

Düşüp ranta, havaya
Göz dikerek yuvaya
Ev kurdukça ovaya
Burnumuz çok sürtülür

Değildir ruhumuz pak
Yalanla haykırarak
Kanattığımız toprak
Üstümüze örtülür

Zalim fayda hareket
Varsa kalmaz bereket
Şu cennetten memleket
Cehennemle tartılır

Kalbim kalplere yaslan
Dinle, anla da uslan
Yaralanınca aslan
Sırtlanlarca dürtülür